

בתי המשפט

עמה 001029/00	בית משפט מחוזי תל אביב-יפו
בש"א 7748/01	
תאריך: 23/11/2004	שופט: אלטוביה מגן בפני:

בעניין: 1. ניאגו יצחק
2. ניאגו רחל
ע"י ב"כ עו"ד א. רפאל

המעוררת/ת

נגד

המשיב פקיד שומה כפר-סבא
ע"י ב"כ עו"ד ר. מיוחס – פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

נוכחים: שלא בנוכחות הצדדים

החלטה

בפני בקשה לעיין במסמכים שבידי המשיב, קודם להגשת תצהירי עדי המערערים בערעור מס ההכנסה.

בקשת המערערים נדונה ונתקבלה בחלקה על ידי בית משפט זה, בפני מותב אחר, על ידי כבוד השופטת אופיר תום, במובן זה שבית המשפט הורה למשיב לגלות את מסמכיו ולאפשר למערערים לעיין בהם רק לאחר שהמבקשים יגישו את תצהירי העדות הראשית מטעמם. זאת על מנת לחסום את האפשרות כי המבקשים "יתפרו" גירסה בהתאם למידע שיגיע לרשותם מאת המשיב.

על החלטתה זו של כב' השופטת אופיר תום הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (רע"א 4338/02).

בין לבין ניתנה על ידי בית המשפט העליון החלטתו בענין רע"א 291/99 ד.ג.ד אספקת אבן ירושלים נ. מנהל מס ערך מוסף, מיסים יח(3) ה-78 (להלן- הלכת ד.ג.ד). החלטה זו קובעת בן השאר, חובת גלוי ועיון במסמכי רשות המס כבר בשלב ההשגה בסייגים שרשימתם אינה סגורה, כמבואר שם.

כב' השופט גרוניס, בעקבות הלכת ד.נ.ד., קיבל את ערעור המבקשים והשיב לבית משפט זה את הדיון על מנת לבחון האם מקרה זה בא בגדר סייג מהסייגים לזכות העיון.

עמדת המשיב בפני הינה כי נושא התאמת הגירסה של המערערים- המבקשים, שהיווה את העוגן העיקרי להחלטתה של כב' השופטת אופיר תום – הינו סייג מן הסייגים, שהלכת ד.נ.ד. כיוונה אליהם, בפרט במקרה הנדון בו מתעוררת שאלה של אמינות. על כן, אין לאפשר למבקשים לעיין במסמכי המשיב קודם שתוגש גרסתם בדרך של תצהיר.

המבקשים מטעימים כי נושא "תפירת גרסאות" נדון במפורש במסגרת ההחלטה בעניין ד.נ.ד. ונדחה על ידי בית המשפט העליון כטעם המונע את חובת העיון. הדברים מקבלים משנה תוקף בשל העובדה כי בעניין ד.נ.ד. נדונה שאלה של חשבוניות פיקטיביות ובכ"ז בית המשפט הורה למנהל שם לאפשר את זכות העיון.

קודם שאפנה להלכת ד.נ.ד. והשלכותיה על הסוגיה דנן מוצא אני לנכון להעיר כדלקמן:

גישתו של המשיב המטילה דופי מוסווה במערערים ולמעשה בקהל הנישומים יש בה טעם טעם לפגם. על אף שבית משפט זה מודע היטב לחשיפתו של המשיב לעיתים לקהל נישומים "בעיתי" עדיין חובתו כרשות צבורית שלא לצבוע את כל קהל הנישומים המונה רבבות רבות של אזרחים ישרי דרך העושים מלאכת דיווח נאמנה ומתמרנים במארג הוראות דיני המס בתום לב מתוך רצון כן להגיע אל שומת האמת, מקשה אחת הצבועה בגוון אחד. נקודת המוצא כאילו ציבור הנישומים רואה לנגד עיניו רק את הדרך כיצד להכשיל את המשיב בעבודתו אינה יאה לרשות ציבורית במדינה דמוקרטית ונאורה. עמדת מוצא זו ככל שהיא נשקפת מעמדת המשיב בפני כמו גם עמדת מנהל מע"מ בעניין ד.נ.ד אינה תורמת לאותה אוריה של שתוף פעולה ואימון המתבקשת ביחסים שבין רשות המס והאזרח במטרה להגיע אל שומת האמת.

גירסת המבקשים, הרי היא ממילא פרושה בפני המשיב. המערערים הם מגישי הדוחות לצרכי מס, ההצהרות וכל המסמכים הנלווים לאילו ככל שישנם. המערערים הם המגישים השגה על פי סעיף

150 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) תשכ"א 1961 (להלן- הפקודה), ובה מפרטים הם את גירסתם. המבקשים הם גם מי שהציגו גירסתם במקרה דנן במסגרת נימוקי הערעור.

גם גירסת המשיב צריכה שתהא פרושה בפני המערערים שעה שהוא דוחה את השגתם ומוציא צו על פי סעיף 152(ב) לפקודה. בית משפט זה בוחן את שקול הדעת של המשיב בקשר עם השומה נשואת הצו על פי מכלול הטענות העובדתיות והמשפטיות שעמדו בפני המשיב, כפי שהציגו אותם המערערים. אין המדובר בהליך פלילי ואף לא בתובענה אזרחית רגילה אלא בהליך שהוא מעין הכלאה שבין תובענה ובין הליך ערעורי. היה והמבקשים יציגו גירסה שונה מזו שהוצגה עד להוצאת הצו ובנימוקי הערעור הרי שתהנה לכך השלכות בעת הדיון בערעור לגופו. ההלכות בדבר שינוי חזית, הצגת ראיות חדשות וטענות משפטיות חדשות במהלכו של ערעור מס הכנסה קובעות מגבלות שאינן עניין של מה בכך ואין זה המקום לדון בהן בפירוט. דיה לצרה בשעתה, ככל שתהא כלל "צרה" שכזו.

ההליך השומתי צריך שיהא הליך גלוי שקוף ונהיר לנישום. בית המשפט העליון עמד על עקרון זה בעניין ד.ג.ד. בהרחבה ואף הדגיש את חשיבות זכות העיון בקשר עם כך. לטעמי זכות עיון זו צריכה שתהא הדדית בין הנישום ובין רשות המס כתשתית ראויה לשיתוף הפעולה המתבקש ביחד עם ההתנהלות בתום לב שבבסיס החתירה המשותפת של הצדדים לשומת האמת.

באשר לתפירת גרסאות אומר בית המשפט בעניין ד.ג.ד. בפסקה 19 לפסק הדין:

" ואולם המנהל, ככל רשות מנהלית, אינו חופשי להניח בעלמא, שכל המשיגים על שומות במס ערך מוסף הם רמאים ושהתרת העיון תביא בהכרח לשיבוש ראיות וליתפירת גרסאות."

בית המשפט העליון עוד קובע כי המנהל שם נדרש למסור לעיון המערער את המידע שברשותו כבר בראשית ההליך. נכון אני לקבל בחלקה את עמדת המשיב כי במקרים מסוימים, רגישים במיוחד, כשמוצג טעם מיוחד, למשל כאשר מתעורר חשש ממשי של אמינות או שיבוש ראיות, המונח "תחילת ההליך" יכול שיפורש כמיד לאחר הגשת ההשגה והצגת עמדת המשיג, כיוון שלעיתים קרובות עמדת הנישום מתבררת ביתר פירוט רק עם הגשת ההשגה. אולם העקרון הוא עקרון הגלוי

והעיון . הוא הכלל שממנו יגזרו לעיתים היוצאים מן הכלל. במצב הדברים שבכאן, מקום שהליך ההשגה הושלם ונפרשה התמונה במלואה על ידי המבקשים הן בהשגה והן בנימוקי הערעור שבפני, אין מקום שלא לאפשר להם לעיין במסמכים שבידי המשיב, אף אם אילו הודעות של צדדים שלישיים השופכות אור כזה או אחר על עמדת המבקשים.

תמים דעים אני עם ב"כ המבקשים המלומד כי זכותם של המבקשים לדעת מבעוד מועד מי אותם צדדים שלישיים שמע הם בעלי עניין זר, בעלי ריב, בעלי אינטרס עיסקי מנוגד או כי מקור המידע נגוע בטעות ושגגה. יתר על כך, יתכן והבהרות שימסרו המבקשים עם חשיפתם למידע בקשר לאותו מידע, יצמצמו או יסיימו את המחלוקת שבין הצדדים.

אשר על כן דין הבקשה להתקבל. על המשיב לאפשר למערערים לעיין במכלול הראיות שבדעת המשיב לעשות בהם שימוש בערעור בפני (ולמעט בקשר עם תרשומות פנימיות של המשיב- שהם בבחינת מסמכים שהעיון בהם שנוי במחלוקת ומסוויג לכאורה על פי סעיף 9 לחוק חופש המידע, תשנ"ח - 1998 – מה גם שאילו לא התבקשו במפורש בבקשה שבפני). המשיב יעשה כן בתוך 15 מיום קבלת החלטה זו.

כן ישא המשיב בהוצאות המבקשים בקשר עם בקשה זו לרבות שכר טרחת עו"ד בסכום כולל של 4,500 ₪ בלא קשר לתוצאות הערעור לגופו.

התיק יקבע לתיזכורת לשם קביעת המשך הדיון ליום 12.1.05 שעה 9:20.

**ניתנה היום י' בכסלו, תשס"ה (23 בנובמבר 2004) שלא במעמד הצדדים
המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים**

אלטוביה מגן, שופט

001029/00 עמה 052 אלטוביה מגן